

14. Az RSZDP Országos Magyar Bizottságának Kiáltványa. (Részlet.) Kolozsvár, 1945. december 25.

Eltársak! Magyar munkások, földművesek és értelmiségiek!

Közel hat évi szörnyű viaskodás után elült a háború zaja. Erdély bércei közt megtépázva és a politikai kibontakozás útját keresve áll majdnem kétmillió magyar. Háta mögött balsors üldözte évszázadok és előtte a vajúdó jövő kétségei. Vajjon lehet-e még magyarnak maradnia a vér és könnyáztatta földön és nemzetek fölött lehet-e szabad, lehet-e boldog az ember?

Szocialisták szólnak hozzátok, szocialisták és magyarok. Nem véletlen és nem mesterkéltség a játék, hogy egyszerre nevezhetjük magunkat magyaroknak és szociáldemokratáknak. Mert a mi magyarságunk velünk született adottság, nem bálványimádás és nem vásári alku eszköze.

A mi évszázados szociáldemokráciánk azt tanítja, hogy a nemzeti érzés az emberiség egyik legmagasabb és legőszönösebb megnyilvánulása, a szabadság vágyának legközelebbi rokona.

De lehet-e szabad az az ember, aki másokat elnyom és lehet-e szabad az a nép, amely más népeket rabságba akar taszítani? Előttetek áll a szörnyű példa: a hitleri rendszer gúzsba kötözte a munkást, a tőke rabigájába hajtotta a dolgozó társadalmat. Ugyanezt csinálta az olasz fasizmus is. Hamis és átkozott jelszavakkal elkábították és elnémították saját népeiket és elhittették velük, hogy világlefletti uralomra hivatottak. Az emberi mivoltából kivetkőzött hitlerizmus és fasizmus vak dühvel vetette magát a szomszédságában élő szabadságszerető népekre és ezeknek árulóival együtt a szenvedésnek és könnynek felmérhetetlen áradatát zúdította az egész emberiségre.

De nem hallgathatjuk el azt sem, hogy *az erdélyi magyarságnak belső sérelmei is vannak.* Földműves tömegeink demokratikus országos szervezetének szétzüllesztése és a minden eddiginél nagyobb jelentőségű szövetkezeti mozgalomnak mint nemzetiségi ügynek az elhanyagolása, egyeseknek és csoportoknak a népi közvagyonokkal kapcsolatban tett meggondolatlan lépései százezrek politikai, gazdasági és szellemi érdekeit sértik és veszélyeztetik az erdélyi magyarság létalapjait. E sérelmek előidézői hiába hangoztatják a magyar egység tetszetős jelszavát, ha közben tovább porlasztják a két oktalan háború és annak súlyos gazdasági és társadalmi következményei folytán amúgy is megviselt erdélyi magyarság erőit, őszinte demokratizálódási törekvéseit.

A kívülről és belülről jövő sérelmek előidézőinek számolniuk kellene azzal, hogy tetteikkel elégedetlenséget szítanak fel a lelkekben, megingatják a demokráciába és a demokrácia őszinteségébe vetett hitet.

Eltársak!

Magyar munkások, földművesek, értelmiségiek!

Véget kell vetnünk demokratikus erőink szétporlasztásának! Véget kell vetnünk annak az egyoldalú romániai magyar politikának, amely a történelmi helyzet megkövetelte mérséketlen túlméno megalkuvásokkal, a valóság elhomályosításával kísérli meg egy közel kétmillió nemzetiségi demokratikus dolgozó tömegeit képviselni és vezetni!

A Romániai Szociáldemokrata Párt Országos Magyar Bizottsága minden demokrata erőt összefogó politikai életet és vezetést kíván biztosítani az erdélyi magyarság számára. *Védjük a munkást, a földművest, az értelmiségit,* ha látható bizonyosságát adja demokratikus magatartásának. *De védjük a még öntudatlan tömegeket is,* hogy azok így ébredjenek rá a tényre, hogy el kell indulniuk a szocializmus útján. Mint szociáldemokraták egyformán *harcolunk minden elnyomott, kizsákmányolt érdekeiért,* legyen az magyar, román, zsidó vagy bármely más nemzet tagja, de ugyanakkor *könyörtelen harcot hirdetünk minden elnyomó ellen,* legyen az magyar, román, zsidó, kapitalista, fasiszta vagy sovinszta. *Eme harcunkban egyszersmind minden itt élő nemzetiség demokratikus jogaiért, egyenlőségért is sikraszállunk.*

Befelé követeljük a magyar politikai élet demokratikus szabadságának helyreállítását, az erdélyi gazdakörök újraszervezését, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület keretében és központi szervük újraépítését, szöveteink eddigi szervezetének fenntartását és a szükséges hitellel való ellátását. Követeljük a Csíki Magánjavak és az erdélyi közbirtokosságok ősi jogainak visszaadását oly módon, ahogy az a Beszterce-Naszód megyei határörvagyonokkal történt, amelyeknek jogi helyzetét nem érte sérelem. Szükségesnek tartjuk fenntartani kapcsolatunkat a magyar egyházak ama vezetőivel és lelkipásztoraival, akik a múltban nem vétettek a demokrácia követelményei ellen és az evangéliumi kereszténység szellemében a dolgozók jogainak elismerése mellett foglaltak állást. Értékeljük öntudatos magatartásukat, amellyel a faji és nemzetiségi uszítások és üldözések idején bátran elítélték a magyar nép jó hírnevére ártó politikát és cselekedeteket, melyek végül is a magyar nép nemzeti tragédiájához vezettek.

Kifelé minden demokratikus erő, párt és szervezet támogatására számítva kell leszögeznünk, hogy az államvezetés részéről világos és félreérthetetlen, őszinte nemzetiségpolitikát várunk. Csak így biztosíthatjuk azokat az emberi jogokat, amelyek minden embert és így a magyar dolgozót is megilletik: az anyanyelv használatának legmesszebbmenő érvényesülését a közigazgatásban, igazságszolgáltatásban és az államélet minden viszonylatában, a nemzetiségek által is lakott vármegyékben, városokban és községekben tisztségek és állások arányszám szerinti megosztását, Észak-Erdélyben épp úgy, mint Dél-Erdélyben. Kívánjuk a földreformmal kapcsolatos egyes visszasságok haladéktalan felülvizsgálását és orvoslását még a tavaszi munkálatok megkezdése előtt. Az újonnan létesült és rendkívül súlyos helyzetben lévő néhány székely telepés község ügyeinek rendezését. A magyar tisztviselők tanárok, tanítók besorolását, inkadrálását és törvényes illetményeik folyósítását. Az állampolgársági kérdések méltányosabb szellemben való rendezését és ezzel kapcsolatban a menekültek ügyének emberies megoldását. A CASBI intézkedéseinek a fegyverszüneti egyezményekkel és a potsdami határozatok szellemével való összhangba hozatalát, jogi félremagyarázás nélkül. A magyar elemi, középfokú, ipari és mezőgazdasági oktatás szabadságának biztosítását, épület, felszerelés, államsegély és tanszemélyzet tekintetében egyaránt. A magyar egyetem anyagi és személyi kérdéseinek rendezését – az egyenlő elbánás elve alapján –, hogy megkezdhesse működését. A fasiszta háborúban való részvétel alól magukat kivont katonaköteleseknek közkegyelemben való részesítését és minden további zaklatástól való mentesítését. A személyes és közszabadságnak fokozottabb védelmét.

Minden erkölcsi jogosultságunk megvan arra, hogy fenti kívánságainkat és követeléseinket kifejezésre juttassuk, ugyanazzal a bátorsággal és őszinteséggel, amint azt az elmúlt évtizedek reakciós és fasiszta uralma alatt tettük, mind a magyar, mind a román dolgozó tömegek érdekében. Meggyőződésünk, hogy ez ma a román demokráciával szembeni fokozottabb köteletségünk is, mert ezzel mindnyájunk közös érdekeit szolgáljuk. [...] ¹

Ehhez a munkához kérjük és várjuk a demokrácia minden igaz hívének segítségét, de különösen a tiéteket, magyar dolgozók, magyar proletárok! E munka érdekében felszólítunk benneteket, tömörüljétek pártunk körül, segítsetek megvalósítani annak politikai célkitűzéseit. Együttműködve az ország összes demokratikus erőivel, dolgozattal velünk együtt a szocializmus diadaláért!

*A Romániai Szociáldemokrata Párt
Országos Magyar Bizottsága*

Erdély, 1945. december 25.

¹ A szociáldemokrata párt országos programjának ismertetését tartalmazó részt kihagytuk.